318777
63.3(4Укр)
К-63

КОМСОМОЛ—ШЕФ ДНІПРОСТАЛІ

ДВОУ „МОЛОДИЙ БІЛЬШОВИК“

63.3(44кр-43п)
К63

П'ЯТИЛІТНІЙ ПЛЯН РЕКОНСТРУКЦІЇ НАРОДНЬОГО ГОСПОДАРСТВА

318777
Э

„Утворення великої соціялістичної промисловости — основи соціялістичної реконструкції народнього господарства, може реорганізувати сільське господарство, підвищити обороноспроможність країни пролетарської диктатури й звільнити народнє господарство СРСР від залежности щодо капіталістичних країн, це є найважливіше завдання, щоб успішно побудувати соціялістичне суспільство".

З резолюції XVI З'їзду ВКП(б) — „Про виконання п'ятилітнього пляну промисловости").

П'ятилітній плян розвитку народнього господарства СРСР розгорнув фронт соціялістичного наступу на залишки капіталізму й февдалізму в нашій країні.

За перше п'ятиліття соціялістичного будівництва ми маємо, в основному, розв'язати завдання перебудови дрібних розпорошених селянських господарств на новий колективізований соціялістичний лад.

Колективізація й соціялістична реконструкція сільського господарства ставить нові завдання до промисловости нашої країни. Ці завдання цілком відмінні від тих, що стояли перед промисловістю за доби відновлення.

Широкий соціялістичний наступ на залишки капіталізму це й є зростання соціялізму СРСР

За пляном мали витратити за п'ятилітку на розвиток нашого господарства 64 мільярди крб. Продуктивність праці робітника за ці п'ять років має бути збільшено вдвоє. Дрібні й

Запорізька обласна
БІБЛІОТЕКА
ім. М. ГОРЬКОГО
ПЕРЕВІРЕНО

найдрібніші селянські господарства за ці п'ять років з'єднаються в могутні соціялістичні колективи, виростуть величезні соціялістичні фабрики сільського господарства — радгоспи.

Ми будуємо десятки й сотні нових фабрик, заводів і електровень, воля пролетаріяту крає лице старої Росії.

За минулі два роки п'ятилітки, не вважаючи на труднощі, ми перевищили виконанням те, що мали виконати за пляном.

Величезні труднощі були й будуть ставати на шляху виконання пролетаріятом п'ятилітки. Але зростання активности й свідомости трудящих забезпечує величезні успіхи будівництва соціялізму. Перші два роки п'ятилітки були роками великого перелому. Ми маємо успіхи в підвищенні свідомої трудової дисципліни. Широкою хвилею соціялістичного змагання охоплено маси робітників і селян.

Та не все ще ми зробили. Величезної ваги завдання має пролетаріят СРСР — виконання п'ятилітки за чотири роки. Авангард робітничої кляси ЦК ВКП(б) своєю відозвою закликає пролетаріят до нових боїв за соціялістичне будівництво третього року п'ятилітки.

Завдання третього року п'ятилітки — найтрудніші завдання індустріялізації нашої країни.

„Третій рік п'ятилітки — це новий велетенський крок індустріялізації СРСР. Один лише приріст продукції 1930/31 р. буде дорівнювати всій довоєнній промисловій продукції“ [1]).

Цей рік величезного будівництва є один із найвідповідальніших етапів соціялістичного наступу на всьому фронті.

„Наступний рік ставить багато найскладніших, найвідповідальніших господарських і політичних завдань. Він має вирішальне значіння для виконання п'ятилітки за чотири роки й мусить забезпечити перехід на соціялістичний лад — колективні форми — не менше ніж половину селянських господарств“ [2]).

Програма капітальних робіт на третій рік п'ятилітки продовжує поставлене генеральною лінією партії підведення бази важкої індустрії — фундаменту всього народнього господарства.

[1]) Відозва ЦК ВКП(б) від 3 вересня 1930 року.
[2]) Відозва ЦК ВКП(б) від 3 вересня 1930 року.

Цього року маємо закінчити: Харківський тракторний, Нижньогородський автомобільний та інші машинобудівельні велетні.

Для цих велетнів треба багато металевої сировини. Будівництво трьох металюрґійних велетнів оголошено за ударне (Магнетбуд, Кузнєцбуд і Дніпросталь).

Величезне значіння для індустріялізації нашої країни, для виконання промфінпляну третього року п'ятилітки має будівництво трьох металюрґійних велетнів.

„База для розвитку машинобудівельної, електротехнічної, автотракторної промисловости та сільськогосподарського машинобудівництва — це чорна і кольорова металюрґія...

З'їзд ухвалює постанову ЦК ВКП(б) про доведення витоплення чавуну за 1932/33 рік не менш як до 18 мільйонів тонн і поставив це завдання перед усіма партійними, професійними й громадськими організаціями як найважливіше завдання народнього господарства“.

(З ухвал XVI партз'їзду).

Роля металюрґії в індустріялізації СРСР

Ще в листопаді 1929 року Центральний Комітет ВКП(б) відзначив, що „велике високоприбуткове й справді соціялістичне виробництво в сільському господарстві можна збудувати лише на базі сучасної техніки“.

Висока сучасна техніка щодня підвищує потребу народнього господарства на панівний за нашої доби металь — сталь.

Сталь, залізо, чавун — це продукція важкої індустрії — металюрґії.

Виконуючи заповіти Володимира Ільїча, партія й робітнича кляса будує свої металюрґійні велетні, які мають дати потрібний для всіх галузей народнього господарства металь. Розгортання робіт у всьому народньому господарстві на кінець п'ятилітки потребує 17,5 мільйонів тонн чавуну й відповідну кількість переробленого з чавуну — заліза й сталі. Величезний

розмір цього завдання стає ясним, коли порівняти цю кількість до тієї, що ми мали 1928/29 року, а цього року все виробництво чавуну дорівнювало 4,5 мільйонів тонн. Вчетверо має зрости металюрґія за п'ять років і більше ніж у п'ять разів проти довоєнної продукції царської Росії.

Виконання сімнадцятимільйонного пляну металюрґії в основному завершатиме етап — „наздогнати й випередити в техніці найпередовіші капіталістичні країни", бо 17 мільйонів тонн чавуну дадуть можливість розгорнути нечуваним в історії розмахом перебудову країни з старої, відсталої, з сохами Росії на країну тракторів, із країни селянського воза на країну автомобілів, механізованої промисловости, в електрифіковану країну рад, країну соціялізму.

Не даремне ленінський ЦК ВКП(б) мобілізував усю робітничу клясу Радянського Союзу на виконання цього пляну.

Виконання більшовицького пляну металюрґії зміцнить міжнароднє становище Радянського Союзу, ще вище поставить його як базу світової революції.

Він закріпить обороноспроможність СРСР і цим самим допоможе нам додержати нашої політики миру.

Третій рік п'ятилітки й тут є вирішальний рік. Він має зробити велике вкладання до велетнів, що їх будуємо, він має закріпити організацію нової урало-кузнєцької бази металюрґії. На один лише Магнетбуд треба понад 200 млн. крб. В 1931 році починається будівництво Нижньотагільського й Маріюпільського металюрґійних заводів і могутній завод високоякісної сталі „Дніпросталь" у місті Запоріжжі.

Третій рік п'ятилітки має виготувати в основному промислову базу для виконання величезного метелевого пляну п'ятилітки.

Відозва ЦК ВКП(б), загострюючи увагу на питаннях третього року п'ятилітки, закликає всі партійні, профспільчанські й комсомольські організації до виконання капітальних робіт 1931 року — будівництва металюрґійних велетнів.

Значіння високоякісної сталі

Відсутність рафінованого металю досі ставила нас у залежність від західніх країн — це обмежувало можливості розгортати нашу машинобудівельну промисловість. Високоякісний металь переважно вживається в таких важливих для соціялістичного розвитку галузях промисловости, як авіяційна, автомобільна, тракторобудівництво тощо.

Не перебільшуючи, можна сказати, що проблема якости металю є зараз одне з центральних завдань дальшого розвитку нашої промисловости й сільського господарства, дальшого прискорення темпів індустріялізації країни.

Розвиток авто- й тракторобудівництва, форсоване втілення нових виробництв у наше народнє господарство, а також розв'язання питання про переозброєння робітника технічно-високим струментом — все це ще раз ставить гостру проблему якости металю.

Досвід, що ми його маємо, довів труднощі будівництва цієї машинобудівельної промисловости, без належної бази високоякісної металюрґії, як однієї з провідних галузей металюрґії важкої індустрії. Від якости металю часто-густо залежить якість машин, механізмів, на які така гостра потреба в країні. Дати терміново високої якости металь — це значить заощадити сотні мільйонів карбованців, які щороку викидаються з поламаними, попсованими механізмами через низьку якість металю.

Інколи, через відсутність у нас високоякісної сталі, ми не можемо розгортати окремих галузей промисловости й змушені імпортувати. Тут треба вважати на те, що поширення сфери застосовування спеціяльних сталей має величезне значіння й щоб зберігати залізо, яке в нас теж дефіцитне. Це зберігання йтиме через зменшення витрат металю на одиницю виробу, бо одна тонна спеціяльної сталі може виконати таку саме роботу, як, приміром, 10 тонн звичайного заліза. Пекуча потреба на виробництво високоякісної сталі стане ясна, коли вважати на те, що й тепер наші заводи відчувають гостру нестачу якісного металю. А вже скоро ми пустимо наші тракторні й автомобільні велетні. Зростає авіо- й радіопромисловість. Усе це ставить вимоги — ударно будувати завод високоякісної сталі — „Дніпросталь".

„ДНІПРОСТАЛЬ“

„Виконання пляну реконструкції старих заводів чорної й кольорової металюргії, форсоване побудування Магнетогорського, Кузнецького й Запорізького заводів... є завдання великої ваги й насамперед на них мають зосередити увагу відповідні партійні, радянські, господарські й професійні організації“.

(З ухвал XVI з'їзду ВКП(б).

Актуальність проблеми якісного металю зростає й загострюється тому, що й тепер, починаючи 1931 роком, коли ми кінчаємо будівництвом Сталінградський тракторний завод, незабаром пустимо Харківський завод, Нижньогородський автозбірний і реконструйований завод „АМО“ — в нас нечуваними розмірами поширяться автотракторна промисловість, яка є головний споживач якісного металю, тобто споживач продукції „Дніпросталі“.

„Дніпросталь“ закликано виконати дуже відповідальне завдання — дати країні високоякісну сталь. Щоб виробляти високоякісну сталь, треба багато електричної енергії. Досі в нас не було такої електробази, що дала б нам потрібну електроенергію й вартість цієї енергії, щоб дозволяла спорудджувати могутнє виробництво електролітичної сталі.

На енергії, яка дорого коштує, на енергії елетровень, які працюють на кам'яному вугіллі — завод електролітичної сталі будувати невигідно. Оце саме було досі тим, що гальмувало розвиток у нас нової галузі маталюргії. Будуючи Дніпрельстан — гідроелектровню наймогутнішу в світі, — цю проблему розв'язується.

Виробництво якісного металю намічено в Запоріжжі, при Дніпрівській гідроцентралі, через такі міркування:

а) Запоріжжя дає найдешевшу в СРСР енергію на те, щоб виробляти ліґовану конструкційну й струментову сталь;

б) Запоріжжя — це сприятливе місце, щоб розташувати металюргійний завод ще й за іншими показниками, як от транспортний тощо. Найменші витрати після Криворіжжя на приставку сировини й палива, найдешевше водопостачання й мало чим відрізняється від інших заводів півдня по збутові своєї продукції, водою й залізницею;

в) концентрація навколо Дніпрівської водоцентралі електроємних виробництв створює для металюргійного заводу „Дніпросталь“ вигідні комбінування й співробітництво з іншими підприємствами Дніпрокомбінату.

Дніпрельстан, як саме його пустять, дасть найнеобхіднішу для виробництва електролітичної сталі енергію. Ця енергія буде найдешевша в світі.

Кіловат-година дніпрельстанівської енергії для електросталі коштуватиме одну копійку, тоді як у Нью-Йорку кіловат-година коштує 8,14 копійки, в Лондоні — 20 копійок і в Москві — 15 копійок. Дешевина енергії дозволяє величезними розмірами розгорнути виробництво електролітичної сталі.

Дніпрельстан, як саме його пустять, дасть дуже багато електроенергії, і ми її маємо використати на слугування соціялізмові.

Будівництво Дніпрівського промислового комбінату має дати такого споживача енергії. Найбільшим споживачем її буде новий завод, що його тепер будуємо — „Дніпросталь“.

Питання транспорту легко розв'язується через запас пропускної здібности на потрібних заводові залізничних лініях; вони навіть можуть ще збільшити свою пропускну здібність при невеликих капітальних витратах та ще й через намічені заходи щодо реконструкції південної мережі залізниць (будівництво Донбасо-Криворізької магістралі).

Треба ще сказати, що Запорізький завод матиме кращі умови й не поступиться перед заводами Донбасу й придніпрівськими щодо величини середнього перебігу продукції та й вартости перевозу. Нарешті, треба сказати, що після шлюзування

Дніпрових порогів можна буде вивозити продукцію заводу дешевим Дніпровим шляхом.

„Дніпросталь“— це могутній металюрґійний завод, який із криворізької залізної руди й коксу, що його робитимуть коксові устави Дніпрівського комбінату, даватиме понад мільйон тонн чавуну за рік і електромартенівським процесом перероблятиме цей чавун на високоякісну струментову і конструкційну сталь.

Ударна бриґада Дніпрозаводбуду. Прокладання тимчасової залізниці.

Завдання заводу „Дніпросталь“— виробляти металь кращий якістю, ніж звичайні ґатунки так званого торгового заліза; тобто „Дніпросталь“ має дати народньому господарству СРСР сталі, які можна буде поділити на такі три кляси.

1) Сталі підвищеної якости (ПЯ),

2) Сталі якісні (Я),

3) Сталі високоякісні (ВЯ), конструкційні й струментові.

Ця особлива високоякісна продукція, яку даватиме завод, цілком відповідає до тих вимог, що стоять на данім етапі розвитку народнього господарства.

„Дніпросталь“, Маріюпільський і Криворізький нові заводи на півдні дадуть можливість перетворити Україну на надзвичайно багату індустріяльно-аґрарну країну світу.

Це дасть можливість пролетаріятові СРСР під керівництвом свого авангарду — комуністичної партії наздогнати й випередити в техніці передові капіталістичні країни й перетворити відсталу країну на передову країну соціялізму.

Виробництво й види продукції

Виходячи з виробничих завдань, що стоять перед новим металюрґійним заводом „Дніпросталь“, і аналізуючи потребу на якісний металь споживачів продукції заводу в так званій південній зоні (Україна, Крим, Північний Кавказ тощо), встановлено обсяг виробництва й види продукції „Дніпросталі“.

На початковому етапі своєї діяльности завод вироблятиме на рік 1200 тисяч тонн чавуну, який через особливу підготову руди, коксу й допоміжних матеріялів буде високої якости, потрібної для переробки його на високоякісну сталь. Майже ввесь чавун заводського виробництва буде перероблятись у відповідні ґатунки якісних і високоякісних сталей цехами й аґреґатами самого заводу, і невелику частину чавуну випускатиме завод як готову продукцію. Ця кількість чавуну на перші роки становитиме 200 тисяч тонн, а все ж, як поширяться виробництво високоякісних сталей і, не вважаючи на дальше зростання виробництва чавуну (до 1800 тисяч тонн на рік), ця кількість буде ввесь час знижуватися і зрештою зовсім зникне з сортаменту виробів „Дніпросталі“.

Визначення ґатунків якісного й високоякісного металю визначалося тим, що струментові, конструкційні й ліґовані та вуглецеві сталі — Я і ВЯ, які випускатиме завод „Дніпросталь“, споживатиме переважно промисловість України й недалеких околиць її, як Північний Кавказ, Крим тощо.

Висока якість і низька собівартість цих сталей дасть можливість поширити місце їх застосування й поза межами України й задоволить потребу центру, Волзького району, північного заходу СРСР, особливо на кульковальничу штампувальну, дротяну й автотракторну сталь кляси ВЯ.

Рафінуючи в електричних печах сталі, що їх вироблятиме завод, можна буде виробляти сталь будь-якої потрібної для нас якости. Це ставить „Дніпросталь“ поруч кращих світових заводів.

Порівняти точно собівартість якісної сталі, що вироблятиме „Дніпросталь“, до собівартости якісного металю інших заводів, через особливе електричне рафінування металів,— ніколи в світі ще в такому розмірі цього не робили,— дуже трудно, але й тут собівартість буде знижено щось до 20%.

Коли тонна сталі Я і ВЯ для Новосормівського заводу коштує 83 крб., для „Красного путиловца“— 85 крб., то для „Дніпросталі“ коштуватиме лише 70 крб. Коли визначали ґатунки металів, то вважали на те, що листове вальцювання із сталей підвищеної якости обслуговуватиме широку групу споживачів, які залежать від південних металюрґійних заводів, а це передусім заводи казанобудівництва, заводи автотракторобудівництва; деякі працюють, а деякі ще будуються.

Так на перший період работи заводу „Дніпросталь“ його виробнича програма на виріб якісних і високоякісних сталей така:

Аркушевальцювання — 600 тисяч тонн на рік; високоякісної й якісної конструкційної сталі — 350 тисяч тонн на рік; струментової високоякісної сталі — 50 тисяч тонн на рік або 1 мільйон тонн високоякісних сталей на рік,— така виробнича програма „Дніпросталі“ вже на перший рік його роботи. Ні Европа, ні Америка нічого схожого на такі розмахи виробництва не має; лише особливі умови, в яких перебуває Радянський Союз, дають можливість здійснити таку величезну й важливу ідею, якою є виробництво високоякісних сталей на „Дніпросталі“.

Зайвинний чавун і можливість поширення виробництва чавуну до 1800 тисяч тонн на рік дасть нам можливість уже за найближчі роки поширити виробництво електролітичної сталі так, як це потрібно; це було передбачено на самому початку будівництва заводу.

Сировина й паливо

Величезна виробнича програма металюрґійного заводу вимагає такої ж великої кількости мінеральної сировини й палива.

Щоб забезпечити такою кількістю сировини й палива, неодмінно треба довести добуття всього цього в районах заводу до максимальних розмірів. Основні райони — це Криворізький залізорудний, Никопільський манґанорудний і Донбаське коксове вугілля.

Підраховуючи кількість сировини, потрібної для заводу, вважали, що райони постачання заводу можуть поширити

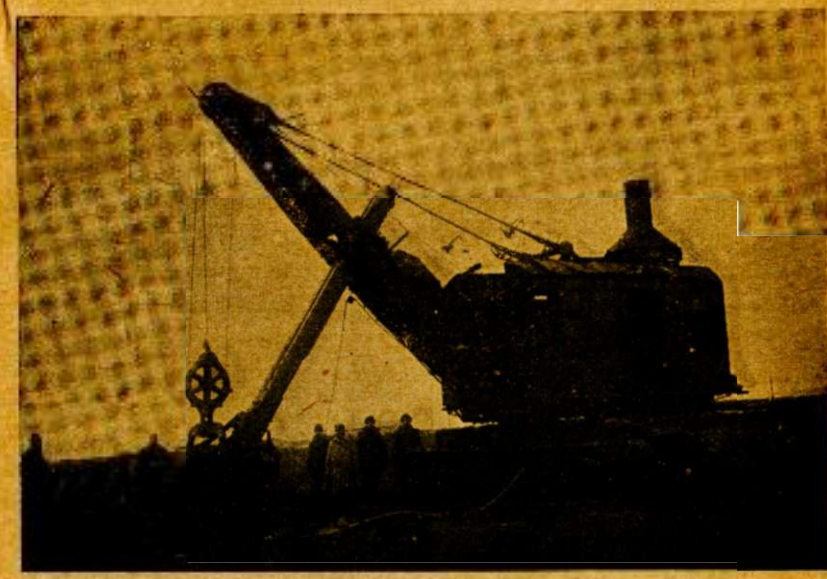

Там, де будується соціялізм. Екскаватор.

експлуатацію нових родовищ, широко застосовуючи механізацію добування й проводячи раціоналізаторські заходи на старих розробках.

Переведення додаткових розвідок і підготова нових баз добування сировини дають основу вважати, що завод „Дніпросталь“ не лише на перший період своєї роботи буде забезпечено сировиною, а й, розвиваючи своє виробництво далі, матиме мінеральної сировини й палива, скільки йому треба.

Основна мінеральна сировина, якої треба заводові, це залізна й манґанова руда, кам'яно-коксове вугілля і допомічна

сировина: вапняк і вогнетривалі матеріяли. Потреба на найближчі роки цієї сировини, приміром, така:

Залізної руди	1840	тисяч тонн на рік
Манґанової руди	75	„ „ „ „
Кам'яно-коксового вугілля	1700	„ „ „ „
Вапняку	600	„ „ „ „

Райони постачання цієї сировини такі: залізна руда — Криворізький залізорудний район; манґанова руда — Никопільський район; кам'яно-коксове вугілля — Донбас — Сталінське, Макіївське й Катеринінське рудоуправління. Вапняк приставлятимуть з Єленівки (Катер. залізниця). Вогнетривалу глину, динас, шамот тощо приставлятиметься з Часов-Ярського, Красно-Йванівського та інших родовищ.

Великі вимоги до якости сировини, в зв'язку з усією виробничою програмою, що її має „Дніпросталь", можна буде задовольнити при певній підготові й попередній обробці, що її переводитиметься ще до виробництва.

Виробництво величезної кількости сировини найкраще поставити поблизу завода, щоб можна було використовувати енерґію Дніпрельстану.

При заводі „Дніпросталь" будуються коксові печі, які, переробивши кам'яне вугілля Донбасу, спеціяльним конвейєром передаватимуть його в доменний цех для виробу чавуну.

За останнім словом техніки буде збудовано спеціяльну аґльомеративну фабрику, яка даватиме 40% речовини, що поступає в домну. І, нарешті, в зв'язку з великим значінням вогнетривалих матеріялів, при заводі буде збудовано цех, який своїми розмірами буде більший за деякі наші заводи; вироблятиме потрібні для „Дніпросталі" вогнетривалі матеріяли.

Величезна кількість різної сировини потрібної для заводу стає ясна, коли вважати, що загальний тоннаж сировини й матеріялів — 8,5 мільйонів тонн.

Цехи й основне устаткування

Завод „Дніпросталь", який матиме світове значіння, треба організувати й устаткувати за останнім словом світової техніки.

Працю робітників буде максимально механізовано. Могутні зводи й заводська залізниця (не менша за Катеринінську залізницю) приставлятиме напівфабрикати з цеху в цех від печі до верстату.

Завод має цехи, яких ще не бачив світ. Високотехнічна Америка вже не може бути зразком організації, виробництва, бо не має вона такого виробництва високоякісних сталей, як

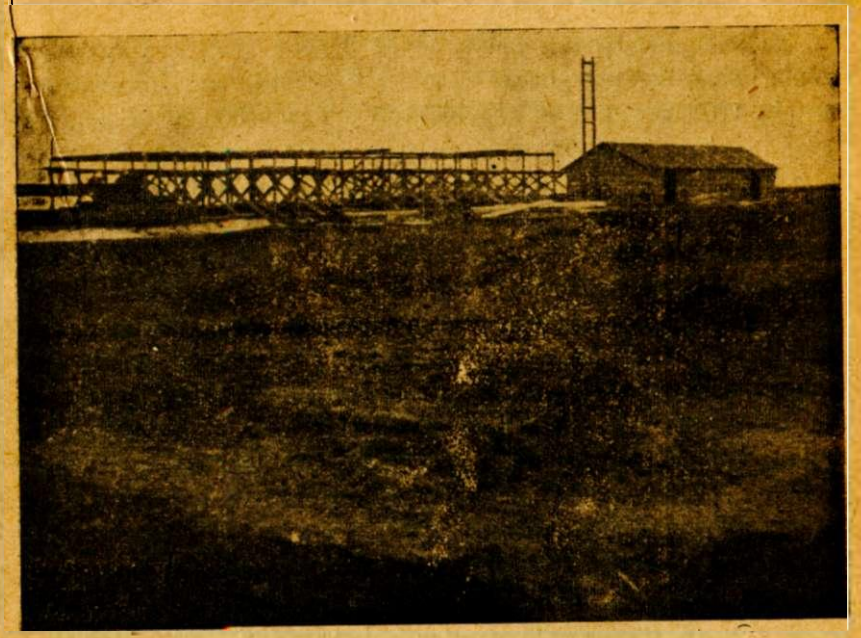

Там, де будується першу домну.

буде „Дніпросталь". „Дніпросталь" має цехи підготови металюрґійного виробництва й закінчує процес термічної обробки вальцівних виробів. Аґльомеративна фабрика, завод залізостоплювання й завод вогнетривалих виробів дозволяє з самого початку виробничого процесу випускати високоякісні фабрикати.

Залізна руда, яка йде в домну для топлення, проходить попередню підготову. На сортівній фабриці відсівається дрібні куски руди до 5 *мм* і поступає на аґльомераційну фабрику,

а там через спікання перетворюється на куски придатні для домни, щоб виробляти повищеної якости чавун.

Завантажують піч спеціяльним механізованим апаратом. Доменний цех — один з могутніх цехів п'ятилітки. Кожна піч обсягом 990 куб. метрів проти 760 в найбільших домнах на старих заводах. Вироблятиме домна 900 тонн на добу, тобто продуктивність од одного кубометра домни на 30—40 відсотків вища, ніж на наших старих заводах.

За найближчі роки таких печей буде в цеху 4, а дальших років число їх буде доведене до 6. Ці 4 домни випалюватимуть за рік 1200 тисяч тонн чавуну, тобто вдвоє більше, ніж випускають тепер наймогутніші заводи. Коли вставлять 6 домен, кількість чавуну доведено буде випуском до 1800 тисяч тонн.

Випуск чавуну з домни теж механізовано.

Рідкий чавун виливають у спеціяльні ковші і в них транспортують у мартенівські цехи.

У мартенівському цеху рідкий чавун поступає в міксер, де він через особливий уплив досягає потрібного хемічного складу й температури, а потім поступає в мартенівські печі для топлення. Міксер в цеху один. Продуктивність його 1300 тонн. У мартенівські печі дають потрібну кількість „скрапу"; тобто лому, обрізків тощо й інших матеріялів, і випускається сталь аркушевальцівна.

У цеху насамперед встановлюється 10 стаціонарних печей; продуктивність їх 2800 тонн на добу кожної. Продуктивність цеху 853 тонни на рік. Але й тут передбачено можливість поширення з установленням додаткових двох мартенівських печей такої самої продуктивности. З мартенівського цеху сталь механізованим транспортом передається на дальшу обробку в аркушевальцівний цех.

Але не весь чавун направляється в цей цех, частина його таким самим механізованим способом направляється в електромартенівський цех — серце й пульс заводу „Дніпросталь". Мартенівський цех заводу „Дніпросталь", що його зараз будуємо, цілком правильно буде назвати „дитиною соціялізму", гордість п'ятилітки. Цей цех, про який американські спеціялісти нічого, крім загальнотеоретичних вказівок, сказати не могли,—

цех, якому ще не було й немає рівного в усьому світі. Устаткований він одним міксером у 1300 тонн, у якому чавун хемічно обробляється й доводиться до певного ступеня температури. Запряжений чавун іде в нову сферу виробництва, в хиткі мартенівські печі, відтіля виходить вуглецева сталь, а дуплекс-процесом рідкий металь з хиткої печі йде в електропіч для дальшої переробки (рафінується) — виробляється високоякісна ліґована сталь.

У цеху — 7 хитких мартенів і 2 електропечі загальної продуктивности 750 тонн на добу. Цех будується, щоб пропускати найближчих років усю продукцію хитких мартенів через електропечі так, щоб 498 тонн продуктивности цеху була високоякісна ліґована найкраща в світі конструкційна сталь.

Для струментової сталі будується електросталетопний цех. Він буде устаткований шістьма печами від 2 до 10 тонн продуктивности високоякісної сталі. В цьому цеху буде витоплено 50 тисяч тонн зливків струментової сталі за рік.

Сталь — готова, її можна вальцювати. У вальцівних цехах нададуть їй потрібні для соціялістичного будівництва профілі й розміри. Аркушевальцівний цех приймає зливки сталі з мартенівського цеху, нагріває їх у спеціяльних криницях і вальцює могутнім обтискним верстатом для аркушевого вальцювання — слябінґом. В результаті такого вальцювання виходять сляби. Ці сляби вальцюється на верстатах грубоаркушевих, середньоаркушевих і тонкоаркушевих, де їм надається форми й розмірів і випускається готова продукція цеху: грубі, середні й тонкі аркуші — їх 600 тисяч тонн на рік.

Прокатний цех конструкційної сталі устатковано обтискним верстатом ґатункового вальцювання — блюмінґом і трьома обробними верстатами для того, щоб робити різних профілів і розмірів продукцію. Сюди зливки йдуть з електромартенівського цеху, нагріваються в спеціяльних криницях і йдуть на блюмінґ, де через обтискання виходять блюмси, а потім вони йдуть на дальшу переробку. Остаточну обробку конструкційної сталі провадиться у спеціяльному термічному відділі, де після потрібного загартування вона виходить уже готова.

318777
Запорізька обласна
БІБЛІОТЕКА
ім. М. ГОРЬКОГО

За рік виробляється конструкційної сталі (автовальцювальної, штампувальної, дротяної тощо) 350 тисяч тонн.

Вальцювальний цех струментової сталі має обтискні верстати — великоґатунковий, середньоґатунковий і дрібноґатунковий. Сюди поступає продукція з електросталетопного цеху й зливками струментової сталі, після обтискання й вальцювання на згаданих верстатах, виходить відповідний ґатунок високоякісної струментової сталі кількістю 50 тисяч тонн на рік. Остаточна обробка цих 50 тисяч тонн також провадиться в спеціяльному термічному відділі.

Тепер уже мільйон тонн якісної й високоякісної сталі — готові, їх можна відряджати заводам-споживачам.

Споживачі продукції

Райони й об'єкти збуту продукції заводу в загальних рисах ми вже давали. Додаємо, що для збуту якісної й високо-

Тимчасовий робітничий виселок.

якісної сталі передбачено в основному Південний гірно-промисловий район Союзу з обліком збуту її в певному відсотковi (10—15) і на ринку центрального промислового району. Важливими пунктами на півдні є: Харків, Ростов, машинобудівельні заводи Донбасу (Луганське, Дебальцеве й інші), а також заводи Горішньої Наддніпрянщини.

Щодо другої частини продукції, яку випускатиме завод, — зліза й сталі підвищеної якости, треба сказати, що на півдні

є інші металюргійні заводи з аналогічною до деякої міри продукцією, і район збуту трохи звужується проти збуту високоякісної продукції. Так тут по лінії збуту маємо: найближчі до Запоріжжя райони України, Кримський півострів, західню частину району ЦЧО, район ЦЧО, БСРР і північно-західній район. Найголовніші пункти цих районів: Харків, Севастопіль, Москва, Смоленськ і Гомель.

Будівництво заводу „Дніпросталь"

На лівому березі Дніпра біля Дніпрівської водо-електроцентралі, на величезному майдані (15 кв. кілометрів), будується найбільше в світі будівництво заводу. Колись зарослe бур'яном поле, а тепер рухаються люди, машини з єдиною метою — збудувати завод „Дніпросталь".

Кожного дня 20 місяців тут на полі працюватимуть 40 тисяч будівельників і монтажників, які мають до початку пускання „Дніпрельстану"—1/V 1931 року — збудувати завод; він коштуватиме за орієнтовним визначенням 260 мільйонів крб.

Остаточний пуск заводу приурочено до пуску в експлуатацію Дніпропетровської водоелектровні. Своїми окремими цехами будівництво „Дніпросталі" передбачено будувати так: електротопний, струментово-вальцювальний, термічний, струментовної сталі й ремонтно-механічний завод. Закінчується будівництво до 1/I 1932 року. Дві домни, чотири стаціонарні мартенівські печі, електромартенівський цех і вальцювання конструкційної сталі — до 1/V 1932 року. Закінчення всього заводу передбачено на 1/X 1932 року.

За цей час треба збудувати чотири домни обсягом 990 куб. метрів, продуктивність на добу щось із 2800 тонн; в електромартенівськім: 4 стаціонарних і 6 хитких печей.

Устаткування прокатних цехів має величезні обтискні верстати: блюмінґи — 900", пропускна здібність — 465 тисяч тонн блюмсів.

Слябінґ — 1000", продуктивність — 850 тисяч тонн слябінґів.

Великим досягненням є те, що завод „Дніпросталь" буде побудовано й устатковано переважно радянським устаткованням; із загальної суми 170 мільйонів крб., витраченої на

устаткування, лише на 30 мільйонів карбованців замовлено за кордоном.

Велика частина устаткування, яку виготовляли раніш за кордоном, тепер буде виготовлено нашими радянськими заводами (Краматорівським та іншими).

Ця особливість будівництва „Дніпросталі" підвищує відповідальність усіх радянських заводів, що працюють на замовлення „Дніпросталі", і вимагає уважного ставлення від монтовних робітників „Дніпросталі".

Радянський завод „Дніпросталь" має показати успіхи соціялістичного будівництва — це новий етап у нашім будівництві й до нього треба поставитись свідомо, вважаючи на значіння цього будівництва.

Уже тепер зроблено великі роботи, копається копань під першу домну заводу „Дніпросталь".

Як будуть жити робітники „Дніпросталі"

Величезне промислове будівництво, що його провадиться навколо „Дніпрельстану", притягає до праці на нових соціялістичних фабриках і заводах десятки тисяч людей. На місці маленьких хат і тимчасових бараків для будівельників виростають нові соціялістичні міста, як от „Велике Запоріжжя". Його будують за принципом соціялістичного побуту; воно (місто) стоятиме на площі на лівому березі Дніпра від Дніпрівського комбінату й греблі „Дніпрельстану" до південної частини теперішнього міста Запоріжжя.

З невеликого міста воно перетворить Запоріжжя на величезний промисловий центр, соціялістичне місто з 200 тисячами населення, місто з пролетарським населенням усього Дніпрівського комбінату і тих, що тепер працюють на заводах Запоріжжя.

Яке буде пролетарське населення майбутнього міста, видно з того, що один лише завод „Дніпросталь" вже в середині 1932 року матиме робітників і службовців, інж.-техн. персоналу 14 тисяч чол., із членами їхніх родин це буде 42 тисячі населення.

Для них збудують 12.500 квартир. На кожного мешканця

робітника „Дніпросталі" буде дано житлової площі 11 кв. метрів, з них на кожного мешканця по два квадратних метри площі для суспільного побуту. Місто матиме устаткування за найновішими типами житлобудівництва, де не буде кухонь та іншого, що робить жінку кріпачкою.

Спільні кухні й їдальні мають визволити жінку від рабського хатнього господарства.

Дитячі ясла дадуть можливість виховати здорове комуністичне покоління.

Зелене місто, театри, клюби, кіно — ось такий здоровий відпочинок робітників „Дніпросталі". Культурне обслуговування так само, як і побутове обслуговування, буде поставлено на належну височінь.

Радіофікація буде зв'язком між окремими кутками міста, чинником, що мобілізує увагу всього пролетарського населення. Всі будинки устаткуються радіоуставами, могутньою трансляційною станцією. Радіо посідатиме велике місце на виробництві, через нього подаватимуть огляди виробничого фронту. Це дасть можливість методами соціялістичного змагання показати ударну продуктивність на наймогутнішім у світі заводі високоякісної металюрґії, заводі п'ятилітки „Дніпросталі".

Не вважаючи на лиходійство ворогів пролетаріяту, СРСР уже 13 років успішно будує народнє господарство, щороку прибавляється в балянсі країни нові фабрики й заводи, підвищується добробут робітничої кляси.

У той час, коли капіталістичні країни не можуть посуватись уперед у своєму розвитку, переживаючи глибоку економічну кризу, викидають на вулицю щороку сотні тисяч робітників, СРСР переможно виконує п'ятилітній плян розвитку народнього господарства й цілком зліквідував безробіття, збільшується багатство країни соціялізму на мільярди карбованців щороку. Під керівництвом свого авангарду ВКП(б) пролетаріят СРСР перемагає відсталість, некультурність, темряву — спадщину від царської Росії.

Як би не сопли політики капіталізму, їм не пощастить припинити цю надзвичайно велику роботу, що її творить соціялізм

над природою, машинами, людьми. Багато зла зробили всякі шкідники, але задушити паростки соціялізму їм не пощастило й не буде цього ніколи.

Переможно йде соціялізм, перетворює зарослі бур'янами поля на величезні соціялістичні підприємства. В Москві,

Нове житлобудівництво для робітників „Дніпросталі".

в Харкові, в Сталінграді, Волхові, Запоріжжі Челябінську, Магнетогорську, Кузнєцьку, Донбасі, в усьому Радянському Союзі росте нова техніка, що заступає стару спадщину, техніка соціялізму, творена силами широких мас, вона показує перед усім світом силу й міць пролетаріяту.

У відмінність від капіталізму, який не може очухатись після поразок імперіялістичної війни, ми збільшуємо свої багатства, підвищуємо продуктивність праці.

Ми будуємо не самі заводи й фабрики, а, озброюючись ними, успішно боремось з залишками капіталізму, ліквідуємо куркуля як клясу, перебудовуємо сільське господарство

з дрібних розпорошених господарств, творимо соціялістичні фабрики хліба, м'яса тощо.

Заміняєм соху на плуг, вола й коня на трактор, старого воза на автомобіль.

Ми полегшуємо працю робітників, механізуючи й охороняючи його працю, раціоналізуємо струмент, підвищуємо якість струменту, скорочуємо робітний день.

Усі успіхи нашого будівництва — результат піднесення мас, соціялістичного змагання трудящих, яке щодень охоплює дедалі ширші маси.

Частиною ґрандіозної будови, покликаною до життя волею пролетаріяту, є й наш завод „Дніпросталь". Його будуємо за останнім словом техніки, полегшуючи працю робітника, одночасно підвищуємо його продуктивність удвоє.

„Дніпросталь" будуємо вже після того, як наше господарство пережило період відновлення — післявоєнний період, тому завод частково будуватиметься силами радянської промисловости.

Велику частку найвідповідальнішого устаткування робимо на наших заводах.

Усе це вимагає великої уваги від професійних, комсомольських організацій і всієї радянської суспільности до будівництва „Дніпросталі". Пролетаріят переможе й на цьому будівництві, як він перемагав, виконуючи п'ятилітній плян будівництва соціялізму.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ДОГОВІР

між Ленінським Комсомолом України й Управою будівництва Дніпросталі затверджений VIII З'їздом ЛКСМУ.

Під ленінським керівництвом ВКП(б) пролетаріят Радянського Союзу дійшов величезних успіхів у соціялістичній індустріялізації країни, у здійсненні суцільної колективізації, й на цій основі ліквідації куркульні як кляси. Ми вступили в період широкого наступу на всьому фронті, в період соціялізму.

Успіхи ці ми маємо в боротьбі з клясовим ворогом і його аґентурою — правими й „лівими" опортуністами. В боротьбі за генеральну лінію партії, ленінський комсомол, у період між з'їздами, разом з партією, під її керівництвом, боровся на всіх ділянках будівництва, розгортаючи соціялістичне змагання й ударництво, домігшись в основному, повороту союзу лицем до виробництва, по-клясовому загартувався, ідейно й політично зріс у боротьбі за ленінізм.

Завдання третього вирішного року п'ятилітки, що завершує закладання фундаменту соціялістичної економіки СРСР, вимагають від комсомолу ще енергійніше боротись, розв'язуючи господарські завдання, підвищуючи свою діяльність, підвищуючи темпи й якість усієї роботи, активізуючи свою участь у розв'язанні вузлових питань будівництва, плянування народнього господарства, розгортання масового, технічно-раціоналізаторського руху.

Одна з найважливіших дільниць будівництва — чорна металюрґія. Щоб виконати ухвали XVI партз'їзду й постанови уряду, на базі дешевої енергії Дніпрельстану, в Запоріжжі цього року треба розгорнути будівництво металюрґійного велетня — Дніпросталі, який має дати країні понад 1 мільйон тонн високоякісної сталі для розвитку радянської автотракторної, радіо- й авіяпромисловости. Інтереси народнього господарства вимагають, щоб будівництво було закінчено у визначений партією й урядом термін — 1 січня 1933 року.

Це зобов'язує комсомол узяти найактивнішу, безпосередню участь у будівництві цього велетня Радянського Союзу.

Сюди, на цю ділянку будівництва, комсомол України повинен мобілізувати й увімкнути велику творчу енергію сотень тисяч робітничої й селянської молоді.

Вважаючи на всю політичну й господарську важливість вчасного закінчення будівництва Дніпросталі, ленінський комсомол України бере на себе практичне шефство над будівництвом заводу й відповідальність за хід будівництва і вчасний пуск заводу, забезпечуючи всіма заходами по лінії комсомолу дальшу роботу заводу.

Узявши шефство, комсомол особливо уважно ставиться до участи в плянуванні всіх процесів будівництва. Комсомол на будівництві має стати застрільником вироблення зустрічних плянів, дотермінового закінчення будівництва, борючись з усіма виявами опортунізму.

Щоб здійснити плян будівництва — з'їзд комсомолу України й управа будівництва Дніпросталі укладають соціялістичний договір.

VIII з'їзд ленінського комсомолу України ставить перед Союзом конкретні завдання й доручає новому складові Центрального комітету забезпечити такі практичні заходи:

1. Мобілізувати громадську увагу на будівництво Дніпросталі; для цього центральний орган комсомолу України — „Комсомолець України", крім організації систематичної інформації й популяризації завдань будівництва, має організувати виїзну редакцію на будівництві.

2. Забезпечити повну участь комсомолу і робітничої молоді в соціялістичному змаганні, ударництві, щоб це змагання стало основною методою виконання плянів будівництва, щоб по-клясовому виховати молодь і робітників на будівництві.

3. Щоб закріпити ідейно-політичне виховання маси комсомольців і робітничої молоді та широко розгорнути масову культурну роботу на будівництві, треба туди посилати бриґади пропаґандистів і культробітників.

4. Комсомол України бере під своє безпосереднє контролювання й догляд роботу проектовних організацій, які постачають на будівництво робітні рисунки, щоб успішно й вчасно ці рисунки виготовлялись, — організуючи контрольно-перевірні пости й ударні бриґади у проектовних організаціях.

5. Комсомол України має безпосередньо доглядати й контролювати систему підготови кадрів для будівництва й для вчасного пуску заводу. Забезпечує вчасне розгортання й укомплектування мережі ФЗУ, ШУМП і курсів на підприємствах, які готуватимуть кадри для Дніпросталі, й на самім будівництві.

6. Мобілізувати комсомольців з виробництва — 1000 чоловіка відповідних фахів, розгорнувши широку масову політвиховну роботу, яка б забезпечувала закріплення кадрів робітників за будівництвом Дніпросталі до закінчення робіт.

7. До 1 квітня 1931 року перекинути не менше 20 організованих виробничих колективів, комун і бриґад монтажників, клепальників, мулярів тощо, з комсомольців і молоді інших будівництв — на Дніпросталь. З'їзд зобов'язує ЦК ЛКСМУ мобілізувати для широкої масової культурно-політичної роботи на будівництві 10 союзних професійних робітників, а також мобілізувати тих, що закінчують витш — і 1933 року, молодих фахівців комсомольців не менше 30 чоловіка.

8. Разом з органами НКП — організувати передові пости на підприємствах, які готуватимуть кваліфіковану робітну силу для Дніпросталі, беручи на себе безпосереднє керівництво розгортання соціялістичного змагання між підприємствами, які готують робітну силу й між бриґадами робітників, виділених на роботу на Дніпросталь, щоб краще провадити заняття, щоб підвищувати кваліфікацію й труддисципліну.

9. Організовувати передові пости й брати активну участь у керівництві роботою по організації нормального навчання

в школах ШУМП, ФЗУ та інших навчальних організаціях, утворених на Дніпросталі. Організувати безпосереднє догляднання за будівництвом школи ФЗУ, — беручи на себе відповідальність за вчасне закінчення будівництва школи й початок навчання у школах ФЗУ до 1 жовтня 1931 року.

10. Розгорнути роботу з підвищення кваліфікації тих, що працюють на будівництві через курси й гуртки підготови кваліфікованих робітників заводу Дніпросталь, який будується. У розгортанні монтажних робіт на будівництві, організувати виробничі бриґади, колективи й комуни, застосовуючи соціялістичне змагання на вищу якість і дотермінове виконання монтажних робіт.

Управа будівництва Дніпросталі бере на себе такі зобов'язання.

1. Забезпечити проектовні організації потрібними матеріялами й засобами для нормальних робіт, сприяючи дотерміновому виконанню своїх замовлень цим організаціям (премівання тощо).

2. Вжити всіх заходів, щоб початок розгортання монтажних робіт відповідав до такого графіку пуску аґреґатів і цехів заводу:

а) Ремонтно-механічний завод	1 січня	1932 р.
б) Залізотоплювальний	1 травня	1932 р.
в) Струментову групу цехів	1 липня	1932 р.
г) Дві домни	1 жовтня	1932 р.
д) Конструкційне вальцювання	1 жовтня	1932 р.
е) Електро-мартен	1 жовтня	1932 р.
ж) Стаціонарний мартен	1 січня	1933 р.
з) Дві домни	1 січня	1933 р.
і) Аркушевальцювальний цех	1 січня	1933 р.

3. Забезпечити вчасне подання заявок на потрібне число матеріялів та специфікацій на устаткування з потрібними рисунками, щоб полегшити реалізацію цих замовлень.

4. Управа зобов'язується вчасно забезпечити робітну силу нормальними соціяльно-побутовими умовами, як от: житлоплоща, їдальні, пральні, лазні, медобслуговування, постачання продуктів харчування тощо. Організувати мережу культурних

закладів, забезпечивши закінчення будівництва відповідних культосвітніх закладів до пуску заводу.

5. Забезпечити виконання пляну раціоналізації через широку механізацію робіт. Утворити потрібні умови, щоб сприяли робітничому винахідництву, і створити нормальні умови для роботи виробничих нарад, виділивши відповідальну особу за вчасну реалізацію робітничих пропозицій. Організувати облік робітничих пропозицій і ефективности від реалізації цих пропозицій та виділити преміювальні фонди.

6. Всіляко сприяти розвиткові соцзмагання й ударництва, систематично керувати роботою пляново-оперативних груп, які мають допомагати проведенню будівного пляну в життя, доведенню його до робітника.

7. Забезпечити організацію ударних бриґад, виробничих колективів і комун, сприяючи — преміюванням — їхньому розвиткові.

8. Забезпечити потрібні умови через висунення робітників, сприяти підвищенню кваліфікації робітничої молоді. Широко розгорнути мережу курсів, гуртків перекваліфікації, дати їм потрібні засоби й укомплектувати викладацьким персоналом.

9. Реалізуючи ухвали XVI партз'їзду про зниження собівартости будівництва й підвищення його якости, — управа зобов'язується вести нещадну боротьбу з усякими втратами на будівництві й уникати непродуктивних витрат.

10. Управа має встановити систему вивчення досвіду роботи західньої техніки у виробництві високоякісної сталі, посилати кращих ударників (і комсомольців серед них) за кордон і застосовувати соціялістичний обмін досвідом однотипних підприємств СРСР.

11. Щоб краще уникати хиб і гальмування будівництва, управа має систематично висвітлювати хід будівництва, обмірковуючи його на робітничих зборах, бриґадах, комунах тощо.

Щоб успішно провести в життя цей договір, перевіряти виконання зобов'язань обох сторін і систематично висвітлювати все будівництво, — організується штаб із представників ЦК ЛКСМУ, представника Дніпросталі й від газети „Комсомолець України".

VIII з'їзд комсомолу України закликає ввесь Союз, всю робітничу, колгоспівську, бідняцько-наймитську молодь — мобілізувати всі свої сили, ввесь свій творчий ентузіязм, щоб швидше виконати величезне будівництво — Дніпросталь.

За радянську якісну сталь!

За п'ятилітку в чотири роки!

Під керівництвом Ленінської партії і її Центрального комітету, вперед до перемоги соціялізму в нашій країні, до перемоги міжнародньої пролетарської революції.

Президія VIII Всеукраїнського З'їзду ЛКСМУ.

Управа Будівництва Запорізького Металюрґійного заводу „Дніпросталь".

ЗМІСТ.

Стор.

П'ятилітній план реконструкції народнього господарства

Широкий соціялістичний наступ на залишки капіталізму це є зростання соціялізму СРСР 3
Роля металюргії в індустріялізації СРСР 5
Значіння високоякісної сталі 6

Дніпросталь.

Виробництво й види продукції 11
Сировина й паливо 12
Цехи й основне устаткування 14
Споживачі продукції 18
Будівництво заводу „Дніпросталь" 19
Як будуть жити робітники „Дніпросталі" 20

Соціялістичний договір між Ленінським Комсомолом України й Управою будівництва Дніпросталі затверджений VIII з'їздом ЛКСМУ